

geldnood verkerende tante Leentje Gröne, die van Fama heeft vernomen, dat haar neef schatten op schatten stapelt, brandt een paar keer enkele Louis d'or los en ook zendt hij, door Carl tactvol aangemaand, meer dan één rijke gift aan zijn zuster Auguste, die als vrouw van een Gastwirt bij Dresden mede gebukt gaat onder de last van de schulden, welke in de crisisjaren vrijwel iedere beginnende ondernemer in Duitsland op zich moest laden.

Dan gebeurt in de winter van 1853/54 het wonder, dat volgens Berthoud geheel ondenkbaar was. De eenvoudige en stuurse Duitse winkelier van veertig jaren verlooft zich met een dertigjarig Rotterdams meisje van goede familie. Het roer is definitief omgeworpen. Elizabeth Catherina Nicolaïna Montauban van Swijndrecht kan hem onmogelijk ergens anders hebben leren kennen dan in zijn donkere zaak op de Hoogstraat. Ik stel mij altijd voor, dat het fijne en beschaafde Betje met de sterke Franse traditie in haar familie, uit welke het Hugenotenbloed haar overvloedig was toegestroomd, vaak een keus is komen doen uit de rijke collectie van aardige liedjes, *La Lyre Française*.

Op 23 augustus 1854 zegent de Lutherse predikant Ds. Schultz Jacobi het huwelijk in. Franz liet zich dus niet opnemen in het hem geheel vreemde milieu van de Waalse gemeente, maar Duits is hij toch ook niet meer. Als in het najaar van 1855 drieënzeventig personen tot de Kerkeraad een request richten om Duitse diensten in te voeren, behoort hij niet tot de ondertekenaren. Hij verkeert dan ook plots in een oernederlands milieu van goede hoedanigheid: de vice-president van de Kamer van Koophandel F. J. Plate is zijn neef geworden, een vooraanstaand assuradeur P. J. van den Abeelen is zijn zwager, de deftige makelaar François Nicolaus Montauban van Swijndrecht van de Punt, kapitein bij de Schutterij en drager van het Metalen Kruis van de tiendaagse veldtocht, zijn neef.

Intussen was op 24 juni 1855 de oudste zoon Johan Christiaan geboren, die dus de namen droeg van zijn grootvader Lichtenauer, voor zover deze vernederlandst konden worden. Op 15 juli wordt de stamhouder ten huize van de ouders gedoopt, in tegenwoordigheid van de ouders der vrouw en van haar talrijke broeders en zusters. Nog drie kinderen volgen, waarvan twee meisjes opgroeien. Volgens het toenmalige artikel 5, 1°., van het Burgerlijk Wetboek zijn zij van Nederlandse nationaliteit. Stil leeft het gezin